

ГРДИНА Ярослав Іванович (02. 02. 1871, м. Пльзень, нині Чехія — 02. 06. 1931, Дніпропетровськ) — гірничий інженер-технолог. Закін. С.-Петербур. технол. інститут (1894). Стажувався 1899–1900 в Німеччині. 1901 захистив у С.-Петербур. гірн. інституті магістер. дис. на тему «Стійкість руху машини, керованої відцентровим регулятором». Працював 1894–97 інж. у м. Ковно (нині Каунас, Литва), де керував землечерпал. роботами на р. Німан. 1897–99 — в Іваново-Вознесен. мех.-тех. училищі (нині м. Іваново, РФ). Від 1900 — у Дніпроп. гірн. інституті (до 1912 — Катеринослав. вище гірн. училище): від 1901 — проф., 1922–31 — завідувач кафедри приклад. механіки, водночас 1910–12 — інспектор з навч. частини, 1912–17 — декан, 1920–21 — ректор. Одночасно від 1919 — завідувач кафедри теор. механіки Дніпроп. університету; від 1923 — професор кафедри теор. механіки, від 1930 — професор кафедри основ машинобудування Дніпроп. металург. інституту. 1927–28 — консультант з проектування водопостачання Криворіз. металург. заводу. Дослідж. стосуються теорії

стійкості регуляторів при неперерв. й перерв. регулюванні, проблем обґрунтування теор. механіки. Написав 4 підручники для гірн. інженерів. Основоположник вчення про динаміку живих організмів, яке мало особливу актуальність у зв'язку з розвитком біокібернетики, теорії автомат. регулювання і машин. математики. За наук. діяльність в цьому напрямі Г. називають «батьком кібернетики».

Основні праці

О некоторых типах регуляторов с двухгрузовым маятником // Вест. Об-ва технологов. 1899. № 4–10; К теории случайных ошибок // Изв. Екатеринбург. высшего горного училища. 1908. Вып. 2; Ряды вероятных и средних ошибок // Там само. 1909. Вып. 1; Динамика живых организмов // Там само. 1911. Вып. 1; К динамике живых организмов // Там само. 1912. Вып. 1; К вопросу о принципе относительности // Изв. Екатеринбург. горного ин-та. 1914. Вып. 2; Основные законы движения // Юбил. выпуск Изв. Екатеринбург. горного ин-та. 1924; К вопросу о динамической устойчивости центробежных регуляторов при прерывном регулировании // Вест. инж. и техников. 1937. № 1–2.

Рекомендована література

1. Путята Т. В., Фрадлин Б. Н. Ярослав Иванович Грдина. Москва, 1970;
2. Максимов І. Вшанування вченого-механіка // Зоря. 1971, 3 лют.;
3. Гайдученко В. Біля колиски кібернетики // Наука і суспільство. 1984. № 8;
4. Ярослав Іванович Грдина (1871–1931): Бібліогр. покажч. Дн., 1996;
5. Єлінов І. М. Нариси з історії Національного гірничого університету. Дн., 2006.

О. Є. Хоменко

Бібліографічний опис:

Грдина Ярослав Іванович / О. Є. Хоменко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25771>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).